

Nem jön az úvidéki balett

Változások a szegedi színház májusi műsorában

A Tito elnök halála miatt elrendelt nemzeti gyászra való tekintettel lemondta szerdán és csütörtökön esedékes szegedi vendégszereplését az úvidéki Szerb Nemzeti Színház balett-társulata. Jónéhány egyéb változásra is számíthatnak a bérlok a színház májusi programján. A gyermekelőadásokban tervezett Pomádé király új ruhája helyett Mozart Szóktetés a szerájból című operájának rövidített változatát mutatják be a legifjabb közönségnek, s az előadásokra természetesen az eredeti bérletek érvényesek. Itt is módosul a Tv-maci-bérletek előadási napja, május 15. helyett 28-án délután 3 óra-kor a Zenés Színházban tartják az előadást. Május 15-ről 17-ére, szombat este 7 órára halasztották az Ady 1-2 bérletek Kabaréelőadását. A

gyermekváltozat mellett természetesen továbbra is megy a Szóktetés a szerájból eredeti, teljes verziója, a május 30-i és a június 6-i előadásokon Constanza szerepében Lehoczky Éva, az Allami Operaház magánénekesé lép föl, aki egy időben a szegedi színház művésze is volt. Pál Tamás vezényli az előadásokat, a budapesti énekesnő partnerei Vámosy Éva, Gregor József és Bárdi Sándor. A szovjet dráma magyarországi fesztiváljának egyik záró akkordjaként május 11-én, vasárnap este 7 órától bérletszűnetben megy Gelman Éjszakai utazás című darabja a Kisszínházban. S még egy változás: a május 24-én délelőtt fél 11 órára tervezett Becket vagy Isten becsülete előadása, a nyugat-dijás bérloknak, elmarad.

Kitüntetéses doktoravatás Budapesten

Hétfőn a Semmelweis Orvostudományi Egyetemen — kimagasló tanulmányi eredménye elismeréséül — „Sub Auspiciis Rei publicae Popularis” kitüntetéssel doktorrá avatták az egyetemen 1979 szeptemberében végzett Mohácsi Esztert. Dr. Szabó Zoltán dékán ismertette Mohácsi Eszter érdemeit, tanulmányi eredményeit, eddigi pályafutását, majd a jelölt esküt tett arra, hogy tudását hazánk és népünk szolgálatába állítja, az emberiség javára használja fel.

Az ezt követő hagyományos, doktorrá fogadó, illetve avató kézfogás után Barcs Sándor, a Népköztársaság Elnöki Tanácsának tagja adta át a kitüntetettnek a Magyar Népköztársaság címerével díszített aranygyűrűt. (MTI)

Történelem, ideológia, kultúra

Óvári Miklós könyvéről

A Kossuth Kiadó gondozásában napvilágot látott szép formátumú kötet mintegy két évtizednyi áttekinthető és társadalmunk politikai, ideológiai, kulturális fejlődéséről, változásairól. Tág horizontú, több jelentős rétegű kordokumentumot alkotnak a könyvben szereplő írások, melyek bensőséges egybefüggése a valóság lényegét tükröző jellegűből fakad. Ezért adnak útmutatót múltunk tanulmányozásához éppen úgy, mint jelenünk kérdőjeleinek értelmezéséhez, mert a beszédek és cikkek alaphangja a valóság dialektikája. Annak a küzdő ideológiai fejlődésnek mindig megújuló ellentmondásait vizsgálja, amely látszólag nagyon messziről, valójában mindössze három és fél évtizednyi távolságból indult, s a máig vezet.

A történelmi haladás bizonyos állomásai különösen alkalmasak arra, hogy visszatekintve tanulságokat összegyűjtsünk és ezeket a jövőbeli felhasználás érdekében általános formában is megragadjuk.

Óvári Miklós könyvének jellemzője a meggyőző érvelés, a párbeszéd igényével kifejtett gondolat, mert csak ezáltal bízhatunk a széles körű egyetértés tartósságában, miként ezt történelmünk többszörösen igazolta.

Szocializmust építő társadalmunk történetével igazolt gondolat ez a türelmes, meggyőző, alapos munkáról, amelynek hatása talán csak áttételeken keresztül és hosszabb távon mutatkozik, de nem mulékony változást okozva.

Ideológiai nevelőmunkánkban időről időre visszatérő kérdés, hogy vajon nem múlt-e már el a szóbeli agitáció, a személyes beszélgetés jelentősége a tájékoztatásban, hiszen a korszerű eszközök légiója szinte elborítja az eget. Nos a belátható időben nem múlik el a szóbeli, közvetlen tájékozta-

tás szükségessége, csupán a formák arányai változnak, a mindenkori helyzetnek, korhangulatnak megfelelően. Információs rendszerünk több szintűsége is kifejeződik a formák változataiban, mely jelzi a tájékoztatás gazdagságát.

Társadalmunk művelődésének gondolata régtől fogva a szocializmus építésének egyik alapvető feladata, amelynek teljesítésében a folyamatos, növekvő igényeket és eredményeinket regisztrálhatjuk, de nem a befejezettséget. Létezőn a művelődés örökös megújulás ismeretében, látásmódban.

Noha keletkezésük idejét és témáját illetően igen széles skálát alkotnak a könyv írásai, formailag tekintve beszéd és tanulmány egyaránt szerepel közöttük, mégis egységes egésze ötvöződik az olvasó számára. S a sokféle- ség egygyűlésének forrása nem stílári természetű, a napjainkban divatos szópáncél felhasználatától tartózkodik a szerző, de társadalmi folyamataink tartalmi ábrázolásának következménye ez az összetartozás. Valóságunk változásirányait objektív nézőpontból megközelítve, értékelésükben elkötelezetten vállalva politikai célkitűzéseit, s távlatok felől, de reálisan megítélve helyzetünk — ebben a magatartásban leljük meg Óvári Miklós gondolkodásának dialektikáját.

Néhány gondolat kiragadásával kívántuk sokak figyelmét felkelteni egy érdeklődésre számot tartó könyv iránt, melynek megjelenése ideológiai-szellemi életünk, s általában közgondolkodásunk fontos eseménye.

Trásér László

Szilveszter — meg a hűség

Ez a mostani, hétköznapra változott vasárnap délutánja és estéje számomra a rádió jegyében telt el. Egészen pontosan a Petőfi adóban. Délután ötkor kezdődött ugyanis az a műsor, melynek esetében mind a téma, mind az előadó — legalábbis megkülönböztetett érdeklődésre tartható számot: a Mindenki iskolája-sorozatban, a Diákkönyvtár hangszalagon mellékleteként Fekete Sándor tartott előadást Petőfi Az apostol című művéről.

Neve: Szilveszter. Hivatása: Forradalmár — e címmel a kiváló Petőfi-kutató „egyetlen lehetséges eszményképünk”, a költő eszméinek egyszemélyi képviselőjét mutatta be. Szilveszternek, az emberi szellem és szabadság apostolának sorsa — már ami az elbeszélő költőmennyét illeti — híven követhető a főhősét: nincs még egy munkája Petőfinak, amellyel ilyen mostohán bánt volna az utókor, mondta Fekete Sándor. Hiszen csak 1874-ben jelent meg nyomtatásban — nagyjából a teljes szöveggel „Hasonló történet az apostollal, mint József Attila életművével”.

E kitűnő, helyenként ki-mondottan szuggesztív, esszé-iztikus stílusban íródott előadás legfőbb sejtető mon-

data az volt, amikor az előadó felhívta a figyelmet: szembe kell néznünk a keserű igazsággal, miszerint századunkban a hivatásos forradalmár eszményképe — elviek és gyakorlat (finoman fogalmazva) zavaró ellentmondásai következményeként — meglehetősen devalválódott. Szilveszter hűsége a nagy, örök emberi eszményekhez — egészen másként vetődhet fel manapság, a pláne viszont az, hogy — mégis a mindenkori „nagy lélek” legfőbb eszménye magyar nyelvű megfogalmazása marad a költemény, örökre.

S sors — meg a műsorpolitika — kiszámíthatatlan: röpke két órával e műsor után kezdődött (szintén Az apostol szerzőjéről elnevezett adón) a Nem mondhatom el senkinek — Fialak felnőttek önmagukról című sorozat következő adása, amelynek témája ezúttal — a hűség volt. Félreértés ne essék: a szilveszteri eszmei hűségről, a beharangozó el- lenére sajna, vajmi kevés szó esett. H Sas Judit pszichológus és Varga Zoltán szociológus, továbbá a szerkesztő-riporter Horváth Ida ugyan időnként — a telefonos hozzászólásokat kiegészítendő — meg-megpróbálta a szerelmi-szexuális hűségről általánosabb, más jellegű

hűségkérdések felé terelni a szót, bizony nem sok eredménnyel. Mert ugyan a kérdés: „vajon bevalljuk-e, feidolgozzuk-e mindennapos, sokféle kisebb-nagyobb hűlenségeinket?” — feltételt, ám (huszadik század?) szinte mindenki csak a különböző félrelépések kacsintós oldaláról kezdte és végezte a meditációt. Ami — egynek — rendben is lett volna, de a két részletben megszórt, összesen egyórás műsoridő imígyen jóformán teljes mértékben erre az oldalra csúszott el.

Egy fölöttébb érdekes ki-jelentés viszont elhangzott: „a mai fiatal nemzedék nem él elvek, ideálok nélkül, csak éppen ezeket — másként értelmezik.” A 26 éves interjúalany azonban azt mondta, hogy az „elvhűség” hiányát érzékeli ugyan magában, s e kategória megheleltően lejárattottá vált, ám szerinte ez a kisebbik baj. A nagyobbik, folytatta, egy általános eltunyulás. S nem volt, aki kimondja, megmondja neki: ez nem ok — hanem következmény.

Azaz hogy — volt. Két órával korábban, Fekete Sándor jóvoltából: Szilveszter. Több mint 130 évvel ezelőtt. S te kintve, hogy alig két órával korábban idézték, megnyugodhatunk: van fejlődés. **Domonkos László**

Krimi és szociográfia

Egy héttel ezelőtt, kedden, a vidéki életmódváltás kérdéseiről volt szó a Fialak órája című műsorban. Pénteken Mág Bertalan egyik bűnügyi történetének filmváltozatát láttuk. A két különböző műfajú műsort emlékeztetőnkben csak azért vagyunk hajlamosak összekapcsolni, mert mindkettő a falusi életnek sorsformáló sajátosságaival foglalkozott.

Bánlaky Pál és Varga Csaba (író-szociográfusok) a vidéken folytatott tanulmányok-tapasztalatszerzések után „A vidékiség tüneteiről”, valamint a vidéki lakosság életmódváltásának a közművelődés szempontjából fontos jelenségeiről írtak egy vékony kis könyvet. Az Azon túl ott a tág világ című, idestova egy éve megjelent kötetet, rendkívüli olvasói érdeklődés övezte. Valószínűleg azért, mert mindmáig kevés a lényeges és valóság-hű információ a falu, a vidéki kisváros jelenéről. Úgy tűnik, máig élnek ben-

nünk azok a képzetek, amelyeket a falu „nagy váltása” után született regények és drámák alakítottak. A paraszti sorstragédiák szinterei és szereplői azonban a múltba tűntek, a mai problémák — amelyekről a Fialak órájában beszélt többek között Bánlaky és Varga Csaba is —, nem sokban különböznek a városi ember problémáitól.

Lehetséges, hogy a Mág-történetet filmre író Bácskai László István is azért koncentrált inkább a krimire, a bűnügyi sztori fordulataira, a vizsgálataira, mint a mögötte feszülő társadalmi-egyéni konfliktusokra, mert úgy találhatta, manapság a krimi van nagyobb hatással a kö-

zönségre. Csakhogy ez a gyilkossági eset nem szakítható el teljesen attól a társadalmi közegtől, amelyben megtörtént, ilyenformán a rendező, Bácskai László szándéka ellenére is folyton keveredett a filmben az izgalmassággal szórakoztató krimifordulatok, és a drámákba illő emberi konfliktusok ábrázolása. Ez utóbbiak hatását néhány színész árnyalt játéka is felerősítette, így például a főszereplő, Polgár Gézaé. Mint ilyenkor mindig, se igazi krimi, se igazi dráma nem született, A kis király megszorítottá egyfel a felemás és közepes-szerű tévéprodukciók számát.

S. E.

Fogászati ellátás az Északi városrészben

Az Északi városrész fogászati ellátása 1980. május 12-től a Csongrádi sugárút 320-as épület földszintjén kialakított új fogorvosi rendelőben történik.

Az Északi városrész fejlődésének előrehaladtával egyre sürgetőbb szükségé vált az itt lakók fogászati ellátásának javítása. A felnőttkorúak (14. életévtől) eddig három helyen kaptak ellátást, lakóhelyüktől függően az Acél utcai, József A. sugárúti és a Feltámasztás utcai rendelőben. Az új rendelő kialakításával lehetővé válik e rendelő részbeni tehermentesítése, ugyanakkor az Északi városrész fogászati ellátásának javítása is.

Az új rendelő körzethatárai: Nagykörút, Klapka tér — Sándor u. közötti páratlan oldala, Sándor u. — Gáz u. — Csongrád sgt. mindkét oldala — hm.-vásárhelyi vasútvonal — Köröltés u. — Jakab L. u. és a Klapka tér által határolt terület.

Az itt lakók naponta 6 órában részesülnek fogászati szakellátásban. A rendelési időt úgy alakítottuk ki, hogy az mind a délelőtti, mind a délutáni időben igénybe vehető. A zavartalan betegellátás érdekében kérjük, hogy a körzethatárokon kívüli lakók a rendelőt csak sürgős esetben, elsősegélynyújtás céljából keressék fel.

Az átszervezés folytán az is lehetővé vált, hogy a Feltámasztás utcai rendelőhöz csatoljuk az ehhez közelebb eső Nagykörút — Kossuth L. sgt. — Dorozsmai u. — MÁV — Vasutas sor — Bakay N. u. által határolt területet. Így a továbbiakban az itt lakók fogászati ellátása is lakóhelyükhöz közelebb történik.

Az új fogszakorvosi ren-

delő javítja az Északi városrész egészségügyi ellátását, és csökkenti a környező rendelők zsúfoltságát is. **Dr. Bődő János** vezető szakfőorvos

Együttműködési megállapodás

A Magyar Tudományos Akadémia és a Mezőgazdasági és Élelmiszerügyi Minisztérium közötti együttműködési szerződés keretében az ideai munkatervről szóló megállapodást írták alá hétfőn az Akadémia székházában. A két intézmény ideai közös feladatai között szerepel egyebek között az információszervezeti javítása, az agrárkutatás és a ha-

tártudományok kapcsolatainak továbbfejlesztése, valamint a hatodik ötéves terv kutatási feladatainak együttes kialakítása, ezek előkészítése és a programok kidolgozása. A munkatervről szóló megállapodást Láng István, az MTA főtitkárhelyettese, Tamássy István, az agrártudományok osztályának elnöke és Dénes Lajos miniszterhelyettes írták alá. (MTI)

Döntőbizottságok választása

Az idén január 1-én hatályba lépett az új Munka Törvénykönyve módosította a munkaügyi döntőbizottságok szervezetére, eljárására vonatkozó szabályokat.

Fontos tartalmi változás, hogy az ideai évtől a munkaügyi döntőbizottságok elnökét, elnökhelyetteseit és tagjait — a munkáltató és a szakszervezet munkahelyi szervének együttes javaslata alapján — a dolgozók választják.

Az új rendelkezés jelentős mértékben megváltoztatta a döntőbizottságokra vonatkozó illetékességi szabályokat is. Növekszik a vállalatok központjaiban választott döntőbizottságok szerepe, mert a jövőben ezek járnak el akkor is, ha dolgozójuk

más járás vagy megye területén dolgozik.

Az eljárás rendjét a szabályozás módosításáig soz formai szabály kötötte gúzsba, alakításai indokolatlanul közel álltak a bírósági eljáráséhoz. Ezt egyszerűsítik az új rendelkezések, amelyek mind a bizonyítékok megítélésében, mind a tárgyalás egész menetében egyetlen rendező elvet követnek: az igazság kiderítését a legcélszerűbb módon.

Az új szabályozás alapján működő döntőbizottságokat a szakszervezet munkahelyi vezetői testületének választásával egy időben 1980. május 1-től július 15-ig kell létrehozni minden olyan munkáltatónál, ahol szakszervezeti szerv működik. (MTI)